

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1963

BRNO 1964

Höhensiedlung des Bošáca-Typus bei Slavkov. Südlich der Gemeinde Slavkov /Bez. Uh. Hradiště/ befindet sich am Rand des Westkammes der Kote "Kolo" ein kleiner Burgwall, "Kamenný čupek" oder "Spálenisko" genannt. Auf Grund des festgestellten keramischen Materiales kann er in den Zeitabschnitt der Kultur des Bošáca-Typus oder in die Laténezeit datiert werden.

- - -

Výzkum eneolitické osady na Starých Zámčích v Brně-Lišni.

Anna Međunová

V roce 1963 jsme pokračovali ve výzkumu ploch otevřených v předcházející sezoně. Mimořádná mocnost vrstev /až přes 3 m/ způsobila, že výzkum byl časově i fyzicky velmi náročný. Pokračovalo se tedy ve čtvercích NN-OO-PP-RR-III-II, již loni otevřených, a výzkum této plochy byl dokončen a zavezen. Jak je uvedeno již v loňské zprávě, osídlení vně hrazení osady bylo stejně intenzivní jako uvnitř hrazení; opět byly zjištěny tři bohaté eneolitické vrstvy, které zde byly dokonce mocnější, což bylo dáno mírným svahem a velmi členitým podložím, jež bylo doslova rozryto různými prohlubněmi. Zvláště ve čtvercích PP-RR-III-II byla v podloží hluboká rýha, do níž, jak ukazují profily, byly částečně spláchnuty vrstvy z okolí. Tak ku příkladu žlutkový objekt, pro jehož existenci svědčily stopy rozplavené žlutky, zachycené v roce 1962, a jehož odkrytí bylo ponecháno až na rok 1963, nebylo lze vypracovat, protože jeho destrukce byla rozplavena po velké ploše a půdorys už prakticky neexistoval. Přesto však jeho existence v oblasti čtverců PP-RR-III je nepochybná a je doložena žlutkovou destrukční vrstvičkou, jež oddělovala na ploše asi 100m² od sebe obě starší eneolitické vrstvy. Zajímavým zjištěním je pak vrstvička černé popelovité a sazovité hlíny, ležící na sterilním podloží téměř po celé zkoumané ploše. Snad jde o pozůstatky žďáření před založením nejstarší osady.

Grabung der äneolithischen Niederlassung auf Staré Zámky in Brno-Lišeň. Im

Jahre 1963 setzten wir mit der Grabung der abgedeckten Flächen aus der vorigen Saison fort. Die aussergewöhnliche Mächtigkeit der Schichten /bis über 3 m/ verursachte, dass die Grabung zeitlich sowie physisch sehr anspruchsvoll war. Es ist also in den bereits im vorigen Jahre geöffneten Quadraten NN-OO-PP-RR-III-II weitergearbeitet worden und die Untersuchung dieser Fläche wurde beendet und die Grabung zugeschüttet. Wie bereits in dem vorjährigen Bericht angeführt wurde, war die Besiedlung ausserhalb der Niederlassungsumfriedung gleich intensiv wie im Inneren; wiederum konnten drei reiche äneolithische Schichten festgestellt werden, die hier sogar mächtiger waren, was der sanfte Abhang und das sehr geglie-

derte Liegende verursachten, das wörtlich von verschiedenen Vertiefungen besät war. Besonders in den Quadraten PP-RR-III-II befand sich im Liegenden eine tiefe Rinne, in die, wie die Profile zeigten, teilweise die Schichten aus der Umgebung abgeschwemmt waren. So zum Beispiel konnte das im Jahre 1962 erfasste Objekt aus gelbem Lehm nicht ausgearbeitet werden, für dessen Existenz Spuren verschleppter gelben Lehmerde zeugten, und dessen Abdeckung für das Jahr 1963 belassen wurde, da seine Destruktion durch Wassereinwirkung über eine grosse Fläche verschleppt war und der Grundriss praktisch bereits nicht mehr existierte. Trotzdem kann seine Existenz im Raum der Quadraten PP-RR-III nicht bezweifelt werden und ist durch eine Destruktionsschicht belegt, die auf einer Fläche von ca 100 m² die beiden älteren äneolithischen Schichten voneinander trennte. Eine interessante Feststellung ist dann die dünnere Schicht von schwarzer, aschiger und russiger Erde, die sich auf dem sterilen Liegenden, fast auf der gesamten durchforschten Fläche, befindet. Vielleicht handelt es sich um Überreste des Rodens vor der Gründung der ältesten Niederlassung.

- - -

Spektrální analýza eneolitických měděných předmětů.

Ladislav Págo

První měděné předměty na našem území byly nalezeny již v neolitu, avšak jde většinou o ojedinělé drobné nálezy. Nejstarší nálezy měděných předmětů jsou uváděny z železovského typu volutové keramiky na Slovensku, na sousedních územích ve volutové keramice z Polska a Maďarska.

V moravské keramice malované se vyskytl pouze nález menšího měděného kroužku /Střelice-Sklep/ a v Drysicích u Vyškova na Moravě byl v sídlištní jámě nalezen malý měděný klínek. Z období "nepomalované keramiky moravského rázu" jsou uváděny z Prahy-Stromovky drobné zlomky měděných spirálek.

V neolitu objevují se tedy nálezy měděných předmětů jen zřídka. Lid, obývající v této době naše území, neznal pravděpodobně ještě místní nebo sousední zdroje mědi. Objevuje se zde vliv jihovýchodu, kde byla měď tehdy již dobře známa. Měděné předměty v neolitických kulturních skupinách bývají tedy považovány za import z jihu.

V eneolitu vyskytují se měděné předměty častěji než v období předešlém, ovšem jde opět o poměrně malý počet nálezů. Pro posuzování způsobu výroby a stanovení proveniencí mědi u nejstarších měděných předmětů má poměrně velký význam znalost jejich složení. Podle množství cínu, příp. jiných prvků možno určit, zda se jedná o slitinu připravenou uměle nebo je-li předmět vyroben pouze z mědi. Stopové prvky mohou pak naznačit oblast, odkud byla měď získána. Z toho důvodu byla také provedena spektrální analýza některých časně únětických měděných předmětů, jejíž výsledky jsou uvedeny v následující tabulce:

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1963.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Sady osvobození 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři: PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: B. Tichý, C. Sc. a E. Tichá.
- Kresby: J. Jaša.
- Na titulní stránce: Rytina koně na koňském žeburu z jeskyně
Pekárny v Mor. Krasu.
- Vydáno jako rukopis - 400 kusů - neprodejné.